

Λατινικό Συντακτικό

Η ΜΕΤΟΧΗ

❖ Τα Είδη είναι:

A.- ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ ή ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ

- Έχει περιορισμένη χρήση.
- Στη Λατινική Γλώσσα ελλείπει τα άρθρο.
- Αντικαθίσταται από Δευτερεύουσα Αναφορική Πρόταση.

B.- ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ

- Έχει περιορισμένη χρήση.
- Εξαρτάται από ρήματα αισθητικά, γνωστικά, με έννοια εγκαταλείπω.
- Επίσης τα ρήματα: facio, fingo, induco, accipio.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Τα ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής που συντάσσονται με Κατηγορηματική Μετοχή στη Λατινική Γλώσσα συντάσσονται με Απαρέμφατο.

Γ.- ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ

- Συνημμένη

Είναι η Μετοχή της οποίας το Υποκείμενο ή το Αντικείμενο έχει σχέση με το Ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται.

Τα Είδη αυτής της Μετοχής είναι:

- ** ΧΡΟΝΙΚΗ
- ** ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ
- ** ΤΡΟΠΙΚΗ
- ** ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ
- ** ΕΝΔΟΤΙΚΗ/ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΗ
- ** ΤΕΛΙΚΗ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Η σημασία των Μετοχών είναι αντίστοιχη με την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

- Απόλυτη

Απόλυτη είναι η Μετοχή, όταν το Υποκείμενό της δεν έχει καμιά σχέση με τους όρους του ρήματος της προτάσεως από την οποία εξαρτάται.

Η Μετοχή αυτή, καθώς και το Υποκείμενό της, εκφέρονται σε Αφαιρετική πτώση.

Τα είδη της Απόλυτης Μετοχής είναι:

1.- ΚΑΝΟΝΙΚΗ

- Είναι χρόνου Ενεστώτα και σπάνια Παρακειμένου.
- Αναλύεται σε Δευτερεύουσα Πρόταση, ανάλογα με το είδος της, όπου
 - * υπάρχει ο εισαγωγικός σύνδεσμος,
 - * η Μετοχή γίνεται ρήμα στην ίδια φωνή με τη μετοχή,
 - * το υποκείμενο της μετοχής τρέπεται σε υποκείμενο του ρήματος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

- Κείμενο 23 – occiso Scriboniano – cum Scribonianus occisus est

2.- ΙΔΙΑΖΟΥΣΑ

- Είναι πάντοτε σε χρόνο Παθητικό Παρακειμένο και ισοδυναμεί με Μετοχή Ενεργητικού Αορίστου ή Παρακειμένου της Αρχαίας Ελληνικής.
- Αναλύεται σε Δευτερεύουσα Πρόταση, ανάλογα με το είδος της, όπου
 - ** Η Παθητική σύνταξη τρέπεται σε Ενεργητική
 - ** Το Υποκείμενο της Μετοχής τρέπεται σε Αντικείμενο του Ρήματος της Δευτερεύουσας Πρότασης
 - ** Το Ποιητικό Αίτιο, που υπάρχει ή εννοείται, τρέπεται σε Υποκείμενο του Ρήματος της Δευτερεύουσας Πρότασης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Κείμενο 21 – *deletis legionibus – cum Galli legions delevisent*

Κείμενο 21 – *quibus interemptis – cum Camillus eos interemisset*

Κείμενο 29 – *audita salutatione – cum Augustus salutationem audivisset*

Κείμενο 34 – *abjectis armis – postquam praedones arma abiecerunt*

Κείμενο 40 – *occupata urbe – cum Sulla urbem occupavisset*

Κείμενο 47 – *hac re audita – cum Augustus hanc rem audivisset*

Κείμενο 48 – *admissis amicis – postquam Sertorius amicos admisit*

Κείμενο 50 – *qua sentential dicta – quod Scipio eam sententiam dixit*

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Κείμενο 35 – *aere collato – cum aes collatum est*

Κείμενο 45 – *intercepta epistula – si epistula intercepta sit*

- Οι παρακάτω περιπτώσεις Μετοχών μπορεί να θεωρηθούν ως ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ, επειδή το ρήμα εξάρτησης είναι Παθητικής Φωνής.
- Στην πραγματικότητα είναι ΙΔΙΑΖΟΥΣΕΣ, γιατί το Ποιητικό Αίτιο ταυτίζεται με το λογικό Υποκείμενο του ρήματος εξάρτησης. Γίνεται εμφανές όταν τρέψουμε την Παθητική σύνταξη σε ενεργητική. Τότε έχουμε:
 - ** *aere collato – cum aes contulisset*
 - ** *intercepta epistula – si epistulam interceperint*

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Κάθε άποψη είναι δεκτή, όταν δικαιολογείται συντακτικά

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Στην ανάλυση της Μετοχής σε Δευτερεύουσα Πρόταση εξετάζουμε:
 - Τη χρονική βαθμίδα για να μπορέσουμε να επιλέξουμε το σωστό σύνδεσμο
 - Αν υπάρχει σχέση ΑΙΤΙΟΥ – ΑΙΤΙΑΤΟΥ[ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ] με το ρήμα εξάρτησης, τότε χρησιμοποιείται πάντοτε ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ – ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ *cum* και η Έγκλιση εκφοράς είναι ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.
 - Αν διαφορετικά η Μετοχή δηλώνει μόνο μια χρονική σχέση, χρησιμοποιείται ο Χρονικός Σύνδεσμος *postquam* [για το προτερόχρονο] και η Έγκλιση εκφοράς είναι Οριστική Παρακειμένου
- ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στα Λατινικά Κείμενα Λυκείου ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ δηλώνουν το ΠΡΟΤΕΡΟΧΡΟΝΟ, εκτός από μια Κείμενο 50 – *allis dicentibus* – που δηλώνει το Σύγχρονο.

3.- ΙΔΙΟΜΟΡΦΗ ή ΑΤΕΛΗΣ ή ΝΟΘΟΣ

- ❖ Είναι η Απόλυτη Μετοχή όπου υπάρχει ανάγκη χρησιμοποίησης της Μετοχής Ενεστώτα του Ρήματος *sum*.
- ❖ Αυτή η Μετοχή δεν υπάρχει στη Λατινική, όταν το ρήμα *sum* είναι απλό.
- ❖ Χρησιμοποιείται μόνο για ερμηνευτικούς λόγους και δεν εννοείται, αφού ό,τι λείπει από μια γλώσσα δεν μπορεί να αντικαθίσταται από μια άλλη γλώσσα.

- ❖ Σχηματίζεται μια έκφραση από ένα Όνομα Ουσιαστικό ή Αντωνυμία ως Υποκείμενο και ένα Όνομα Ουσιαστικό ή Επίθετο ως Κατηγορηματικό Προσδιορισμό

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Κείμενο 19 – Marco Tullio Cicerone et Gaio Antonio consulibus

Αφαιρετική Απόλυτη που δηλώνει χρόνο – M.T.Cicerone et G.Antonio = Υποκείμενα – consulibus = Κατηγορηματικός Προσδιορισμός.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

** Σε άλλο άρθρο υπάρχει ανάλυση όλων των Μετοχών των κατηγοριών αυτών σε Δευτερεύουσες Προτάσεις.

** Βλέπε και τη Σχολική Λατινική Γραμματική/Συντακτικό & 158-160.

Σοφία Γ. Μεσίγκου – Γιώργος Ι. Κρικώνης
Φιλολογοί
Οκτώβριος 2017